

ingediend op **927** (2020-2021) – Nr. 2
24 juni 2022 (2021-2022)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Stijn De Roo

over het voorstel van resolutie

van Elisabeth Meuleman, Mieke Schauvliege en Staf Aerts

over het ondersteunen van de lokale besturen
bij het duurzaam inplannen
van terreinen voor de padelsport

Documenten in het dossier:
927 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

verzendcode: LEE

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Stijn De Roo, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

I.	Presentatie door de sprekers	4
1.	Presentatie door Dirk Deldaele (Tennis Vlaanderen) en Diederik Van Briel (Sport Vlaanderen)	4
1.1.	Voorstelling	4
1.2.	Padel in Vlaanderen.....	4
1.3.	Ondersteuning vanuit de sportsector	5
1.4.	Code goede praktijk	6
1.5.	Visie sportsector	6
1.6.	Conclusie resolutie	6
2.	Presentatie door prof. Dick Botteldooren (UGent).....	7
2.1.	Hoe ontstaat geluidshinder?	7
2.2.	Maskeren van geluid	7
2.3.	Gevoeligheid	8
2.4.	Betekenis geven aan geluid.....	8
2.5.	Aanvaardbare geluidshinder	8
3.	Presentatie door Gunther Van Broeck en Nele Maes (Departement Omgeving).....	9
3.1.	Beleidscontext	9
3.2.	Ondersteuning aan lokale overheden	9
3.3.	Beleid rond geluidshinder in Vlaanderen.....	10
3.4.	Milieuhinder door padel.....	10
3.5.	Brochure.....	11
4.	Presentatie door Xavier Buijs (VVSG)	12
4.1.	Gemeentelijke rol.....	13
4.2.	Ondersteuning lokale besturen	13
II.	Bespreking.....	13
1.	Vragen van de leden	13
1.1.	Tussenkomsst van Bruno Tobback	13
1.2.	Tussenkomsst van Stijn De Roo	14
1.3.	Tussenkomsst van Staf Aerts	14
1.4.	Tussenkomsst van Inez De Coninck	15
1.5.	Tussenkomsst van Sam Van Rooy	15
1.6.	Tussenkomsst van Steven Coenegrachts	15
2.	Antwoorden van de sprekers	15
3.	Aanvullende vragen en antwoorden.....	19
	Gebruikte afkortingen	20
	Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op dinsdag 17 mei 2022 hield de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie een hoorzitting over het voorstel van resolutie over het ondersteunen van de lokale besturen bij het duurzaam inplannen van terreinen voor de padelsport (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 927/1).

Deze hoorzitting vond plaats in aanwezigheid van volgende sprekers:

- Dirk Deldaele (directeur Bestuurszaken Tennis Vlaanderen);
- Diederik Van Briel (afdelingshoofd Sportinfrastructuur Sport Vlaanderen);
- Nele Maes (beleidsmedewerker geluidshinder Departement Omgeving) en Gunther Van Broeck (coördinator-expert leefomgevingskwaliteit Departement Omgeving);
- Xavier Buijs (stafmedewerker Ruimtelijke Ordening, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten);
- Dick Botteldooren (professor Universiteit Gent).

De presentaties van de sprekers zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze commissievergadering werd als hybride vergadering georganiseerd.)

I. Presentatie door de sprekers

1. Presentatie door Dirk Deldaele (Tennis Vlaanderen) en Diederik Van Briel (Sport Vlaanderen)

1.1. Voorstelling

Sport Vlaanderen en Tennis Vlaanderen hebben een gezamenlijke presentatie, aldus *Diederik Van Briel*. De spreker is afdelingshoofd Sportinfrastructuur bij Sport Vlaanderen. In die afdeling is er een team Ruimtelijke Ordening, Omgeving en Leefmilieu. Sport Vlaanderen is de administratie van de Vlaamse minister van Sport. Ze steunt en subsidieert sportfederaties zoals Tennis Vlaanderen, maar begeleidt ze ook in hun contacten met lokale besturen en andere actoren. Sport Vlaanderen inventariseert beste praktijken van sportinfrastructuur, ook op het vlak van omgevingskwaliteit. Sport Vlaanderen zoekt naar samenwerkingsverbanden, legt contacten met partners ook van ander beleidsvelden. De administratie heeft eigenlijk een verbindingsfunctie. Bij padel zijn de partners de federatie Tennis Vlaanderen, het Departement Omgeving, de lokale besturen, de VVSG, private initiatiefnemers. Samen bespreken ze mogelijke knelpunten, waarop Sport Vlaanderen advies geeft over beleidszaken, maar ook over technische aspecten als materiaal en buffers. Dat advies kan een juridische impact hebben.

Dirk Deldaele is directeur Bestuurszaken van Tennis Vlaanderen en begeleidt tennis- en padelclubs op vlak van infrastructuur, waaronder geluidsmaatregelen. Tennis Vlaanderen is de koepelfederatie van 500 tennis- en padelclubs. Haar doel is het bevorderen van de lichamelijke opvoeding via tennis en padel, eigenlijk zoveel mogelijk mensen aanzetten tot beweging en sporten via die beide disciplines.

1.2. Padel in Vlaanderen

De voorbije jaren is het aantal aangesloten leden bij padelclubs gestaag gestegen tot meer dan 70.000 in 2021. Mooi is dat ook het succes van de tennisclubs daarvoor is toegenomen. Padel is op korte tijd een heel populaire sport geworden. Wanneer men kijkt naar het ledenaantal van gesubsidieerde sportfederaties staat padel al op de vijfde plaats. Dat is hoger dan basketbal, volleybal, zwemmen, atletiek.

De maatschappelijke waarde van sporten blijkt uit de studie aangevraagd door de Vlaamse Sportfederatie en uitgevoerd door Deloitte: sportparticipatie genereert economische output maar ook sociale return on investment, onder meer besparingen op de ziektekostenverzekering. Padel trekt vooral een jongvolwassen publiek aan. Zij komen minder gemakkelijk aan sporten toe door studies, carrière en gezin. Op middellange termijn, vijf tot zes jaar, verwacht de federatie een verdubbeling van het aantal leden.

Daarnaast worden ook terreinen verhuurd aan mensen zonder lidmaatschap. Tot die moderne manier van sportparticipatie voelen vooral jonge mensen zich aangetrokken. De federatie verwacht ook een verdubbeling van het aantal padellocaties en -courts. Voorts is het de verwachting dat 50 procent van de clubs combiclubs zullen zijn, dus zowel tennis als padel aanbieden, 30 procent zal enkel tennis aanbieden en 20 procent zuiver padel. Tijdens corona waren de bezettingsgraden van de terreinen hoog tot 100 procent op piek- en avonduren en bijna even hoog tijdens daluren. Nu is dat opnieuw genormaliseerd tot 65 à 90 procent op piekmomenten. Tennis Vlaanderen en Sport Vlaanderen erkennen de geluidsimpact. Padel brengt meer geluid voort dan tennis, door het harde racket, de glaswanden en de hekwerken.

1.3. Ondersteuning vanuit de sportsector

Ook *Diederik Van Briel* wijst op het grote succes van padel sinds 2016. Tegelijk groeide de vraag van de clubs om ondersteuning door de federatie en Sport Vlaanderen onder meer voor infrastructuur. Tennis Vlaanderen heeft een padelmanager aangesteld. Sinds 2018 zijn er drieënhalft voltijds equivalente padelmannagers en is de capaciteit van de helpdesk en het IT-kader verdubbeld. Vóór 2021 waren er bij Tennis Vlaanderen en Sport Vlaanderen geen klachten over de geluidsimpact, wel vragen over de ruimtelijke ordening, de wetgeving, de impact, de vergunningen enzovoort. Pas sinds 2021 kwamen de eerste meldingen en beroepsprocedures, alsook parlementaire vragen aan minister Ben Weyts, maar ook aan minister Zuhail Demir. De tennisfederatie stuurt sindsdien bij de oprichting van een club altijd een algemene mail met daarin ook een item over geluid. Gezien het grote aantal nieuwe clubs hebben Tennis Vlaanderen en Sport Vlaanderen samen met het Departement Omgeving lokale atria over de ruimtelijke consequenties georganiseerd, vooral gericht op de omgevingsambtenaren. Het Netwerk Lokaal Sportbeleid, het vroegere ISB, de koepelfederatie van de gemeentelijke sportdiensten, heeft in het voorjaar van 2021 samen met Sport Vlaanderen en Tennis Vlaanderen een webinar over padelinfrastructuur georganiseerd, vooral voor de gemeentelijke sportdiensten. Die webinar is ook gegeven aan de landmetersverenigingen.

Dirk Deldaele geeft aan dat de volgende webinar over padelinfrastructuur op 22 juni 2021 plaatsvond. Doelgroep waren de indieners van een subsidieaanvraag voor bovenlokale sportinfrastructuur. De presentatie is ook online beschikbaar. Tennis Vlaanderen besliste nog in 2021 een generieke geluidsstudie over padel uit te besteden aan studiebureau De Fonseca. De resultaten van die studie zijn vertaald in een sectorale nota. Die nota is begin 2022 voorgelegd aan Sport Vlaanderen en het Departement Omgeving. Sport Vlaanderen had ondertussen ook de opdracht gegeven aan een jurist Omgevingsrecht om Tennis Vlaanderen bij te staan. Begin januari 2022 was er een inspiratiedag padel, waar ook de geluids-overlast aan bod kwam.

Tennis Vlaanderen biedt ook begeleiding. Zo zijn er opstartgesprekken waarin clubs een inplantingsadvies krijgen. Het is een permanent aandachtspunt op de webpagina's voor opstartende clubs. Daarnaast verzorgt de federatie individuele begeleiding van clubs en lokale overheden. Ook Sport Vlaanderen begeleidt met advies door de cel Omgeving, ondersteuning van initiatiefnemers en de organisatie van webinars.

1.4. Code goede praktijk

Diederik Van Briel wijst erop dat padel in VLAREM niet ingedeeld is als een hinderlijke inrichting, wat gevolgen heeft voor vergunningen en voorschriften. Het is niet zo dat er klachten zijn over alle inrichtingen, zelfs al is er bewoning op dezelfde afstand. Ook zijn er soms klachten van bewoners wiens eigendom op 150 meter gelegen is, en niet van wie op 50 meter afstand woont. Er zijn ook goede en minder goede praktijken. Om een objectief inzicht te krijgen, werd er een generieke geluidsstudie besteld. De uitdaging is een balans vinden tussen een aanvaardbaar geluidsniveau en een nabij sportaanbod. Het is dus zaak een praktisch werkinstrument met adviezen voor de lokale betrokkenen te hebben. Daaruit is dan eerst een sectorale nota voortgevloeid. Nu wordt gewerkt aan een code van goede praktijk, in cocreatie met Tennis Vlaanderen, Sport Vlaanderen, het Departement Omgeving, een erkend studiebureau en een jurist Omgevingsrecht. Doel is een breed gedragen en praktisch bruikbare leidraad.

Dirk Deldaele zegt dat de code goede praktijk bestaat uit twaalf adviezen, gebundeld in vier onderwerpen. De eerste adviezen gaan over de principes: de sector moet en wil zijn verantwoordelijkheid nemen; clubs worden gestimuleerd om voorafgaand te overleggen met lokale overheden en bureaus; de aanvaardbare geluidsniveaus worden gekoppeld aan afstanden. De ruimtelijke adviezen gaan over het belang van de juiste inplanting, waarbij de korte zijde best naar de dichtstbij gelegen woningen gericht is. De korte zijde heeft immers een volledige glaswand, de lange zijde niet. Infrastructureel zijn er adviezen over geluidsdempende materialen en toepassingen zoals dempingsringen, het dichtkitten van de glasnaden, en over goede geluidsschermen. Voorts adviseert de nota verharding rond de courts te vermijden omdat daarmee het geluid verder draagt. De invloed van overkappingen wordt nog onderzocht. Voorlopig staat er enkel een waarschuwing in de code. De resultaten van de studie worden later toegevoegd. De clubs worden ook aangeraden rekening te houden met de wettelijke bepalingen over lichthinder. Voor de exploitatie zijn er adviezen over organisatorische en sensibiliserende acties en worden succesvolle acties van clubs dienaangaande gedeeld.

1.5. Visie sportsector

Diederik Van Briel zegt dat volgens de sportsector padelinfrastructuur moet kunnen in of in de nabijheid van de woonkernen. Dat past in de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen waarin staat dat Vlaanderen streeft naar goed bereikbare stadswijken en dorpskernen met een voldoende hoog voorzieningsniveau, onder andere sportinfrastructuur. Het is de bedoeling om sport- en andere infrastructuur zoveel mogelijk te clusteren in de woonkernen, wat de toegankelijkheid vergroot. Volgens de sportsector is er geen extra wetgeving gewenst, maar is er wel een goede ruimtelijke afweging nodig om de impact op de omgeving draaglijk te houden. Bij de gewone omgevingsvergunningsprocedure bestaan hiervoor enkele garanties, en de code van goede praktijk van Tennis Vlaanderen komt er nu als leidraad bij. De lokale omgevingsambtenaar is het eerste aanspreekpunt, en kan de lokale context in rekening brengen en omwonenden betrekken.

1.6. Conclusie resolutie

Bij enkele aspecten van de conclusies van het voorstel van resolutie maakt Tennis Vlaanderen voorbehoud, omdat ze al voldoende verzekerd zijn of niet haalbaar zijn, stelt de spreker. Zo wordt de impact van het verkeer en de parkeerdruk in elke vergunningsaanvraag voor sportinfrastructuur onderzocht. Verplichte sluitingsuren kunnen het verdienmodel van padelclubs ondergraven en ziet de sector dus niet zitten. Hij verkiest in eerste instantie andere maatregelen. Voor bepalingen over geluidsoverlast in het gemeentelijke politiereglement, moet de sportsector evenmin actie nemen. De gemeente kan dat altijd doen. De instrumenten

voor lokale besturen voor overlast bekendmaken, is evenmin een taak van de sportsector.

Tennis Vlaanderen zal de code van goede praktijk afwerken en vervolgens ter goedkeuring voorleggen aan Sport Vlaanderen en het Departement Omgeving. Daarna zal het document verspreid worden. Zowel Sport Vlaanderen als Tennis Vlaanderen zullen de clubs en gemeentebesturen blijven adviseren. Kortom, de sector heeft zijn verantwoordelijkheid genomen en zal dat blijven doen. Een balans tussen de soms subjectieve hinder en het breder maatschappelijke belang van een hippe sport in de gemeente, is niet evident. De sector rekent op de wijsheid en steun van lokale en provinciale overheden bij de toepassing daarvan.

2. Presentatie door prof. Dick Botteldooren (UGent)

Dick Botteldooren is al dertig jaar professor aan de UGent en verricht onderzoek naar alle aspecten van omgevingsgeluid, zowel het ontstaan, de propagatie, de impact op mensen. Vanuit de theoretische kennis over het ontstaan van geluidshinder, zal de professor de link leggen met padel en enkele maatschappelijke compromissen voorstellen.

2.1. Hoe ontstaat geluidshinder?

Vele activiteiten produceren geluid als bijproduct. Dat het een fysisch detecteerbaar geluid is, is een voorwaarde voor geluidshinder. Dat onderscheidt het van bijvoorbeeld gezondheidsafwijkingen als tinnitus. Geluid wordt altijd ervaren in een context of de omgeving. Er is een groot verschil tussen hoe mensen geluid ervaren in een publieke en in een private ruimte. In de private ruimte zorgt controle hebben over het geluid ervoor dat mensen zich er goed voelen. In de publieke ruimte kunnen mensen bepaalde plaatsen, parken of pleinen meer of minder bezoeken afhankelijk van het geluidsklimaat. Een ander omgevingsaspect is de verstedelijkingsgraad. De hinder en zijn gezondheidsaspecten zijn anders in landelijke omgevingen dan in de steden. In VLAREM II is het aspect omgeving verrekend in de gebiedsafhankelijke richtwaarde. De context is ook wat mensen aan het doen zijn: de ogenblikkelijke activiteit van de luisteraar. Het geluid daarvan kan dominant zijn over het omgevingsgeluid.

Mensen willen tot rust komen, zoeken mentaal herstel in de private omgeving, in een park enzovoort. De belangen van wie mentaal tot rust wil komen, kunnen botsen op de belangen van recreanten. Dat betekent dat bepaalde activiteiten best tijdsbeperkingen hebben.

2.2. Maskeren van geluid

In VLAREM II wordt rekening gehouden met het oorspronkelijke omgevingsgeluid om de mogelijkheid van maskeren op een eenvoudige manier in rekening te brengen. Maskeren betekent dat een luid geluid ervoor zorgt dat een stiller geluid niet gehoord wordt. Een stiller geluid kan door temporele en spectrale karakteristieken hinderlijker zijn. Door het te maskeren met een luider geluid, wordt het minder hinderlijk. Dat wordt energetisch maskeren genoemd. Voorts is er ook perceptueel maskeren, namelijk de aandacht wegtrekken van een bepaald geluid en focussen op een andere geluid. Daarover is er al heel wat onderzoek, bijvoorbeeld over soundscape en soundscapedesign. Voor andere geluidsbronnen werkt het, maar bij padellen is de kans klein. Het geluid van padellen heeft een herkenbaar patroon, waardoor het moeilijk wordt om het te maskeren en de aandacht ervan weg te trekken door bijvoorbeeld een fontein- of een ander natuurlijk geluid.

2.3. Gevoeligheid

Niet alle geluiden worden gedetecteerd. Om zich te beschermen stoppen de hersenen heel wat visuele en auditieve impulsen af. Opvallende geluiden worden wel gehoord. Padelgeluiden horen tot dergelijke impulsgeluiden. Hoewel er wel wat discussie is over de reikwijdte ervan, wordt er in VLAREM II rekening gehouden met hinderlijke impulsachtige geluiden. Semantische opvallendheid speelt op een hoger niveau: geluiden die niet verwacht worden in een bepaalde omgeving, trekken meer de aandacht.

De spreker benadrukt dat de gevoeligheid voor geluid ook individueel verschilt. Dat komt door een genetische aanleg, maar ook door geluidservaringen voor het zesde levensjaar. De gevoeligheid is ook afhankelijk van de capaciteit om nutteloos geluid te onderdrukken. De individuele gevoeligheid voor omgevingsgeluid is meetbaar in de hersenactiviteit. Dat betekent dat sommige mensen omgevingsgeluid continu detecteren terwijl anderen het niet horen, omdat ze erin slagen hun aandacht ervan weg te houden. De spreker heeft het over een cognitief niveau met volgehouden gefocuste aandacht. Mensen blijven aandacht geven aan bepaalde geluiden, soms zelfs als ze dat niet willen, omdat er veel informatie in zit, bijvoorbeeld in spraak. Andere factoren zijn voorspelbaarheid en complexiteit. Zo zorgt afwisseling, bijvoorbeeld van spraak en andere geluiden, voor beperkte voorspelbaarheid en grotere complexiteit, wat resulteert in gefocuste aandacht.

2.4. Betekenis geven aan geluid

Dat geluid hoorbaar is, betekent niet dat de ontvanger dat negatief vindt of er sterke hinder van ondervindt. De ontvanger geeft immers betekenis aan het geluid en legt associaties, die zijn reactie erop bepalen. De relatie tot de veroorzaker, bijvoorbeeld een goede relatie met de buur, en het gepercipieerd belang van de bron, bijvoorbeeld op maatschappelijk vlak, spelen een rol. Ook dat het geluid volgens de ontvanger vermijdbaar is, bijvoorbeeld met een geluidsscherm, speelt een rol. Dat resulteert dan al dan niet in een hinderervaring.

Hinder en geluid dragen bij tot de algemene belasting van het systeem en de gezondheid op langere termijn. Steeds meer focussen op het geluid is een copingstrategie, maar kan leiden tot hogere bloeddruk, hartziekte enzovoort. Daarnaast is er een invloed op het autonoom systeem: zelfs tijdens de slaap kan een geluid een trigger zijn voor een hogere hartslag, snellere ademhaling ... als voorbereiding van het lichaam op vluchten. Bij langdurige belasting kan ook dat gezondheidsgevolgen hebben. Omgekeerd beïnvloeden ook het algemene welbevinden en de gezondheid de ervaring van hinder. Die koppeling in twee richtingen is er vooral bij mentale gezondheid: wie mentale problemen heeft, is meer gehinderd door geluid. Voornoemde aspecten verklaren waarom sommige omwonenden op 50 meter geen hinder ondervinden, en andere op 150 meter wel.

2.5. Aanvaardbare geluidshinder

Tussen de bron van het geluid en de activiteit en de gehinderde staat de maatschappelijke consensus. De maatschappelijke consensus draait om een aanvaardbare hinderkans, een aanvaardbaar gezondheidseffect, en het algemene belang van de activiteit, in dit geval een positief gezondheidseffect. Een mogelijke aanpak is gevals specifieke cocreatie en directe democratie, zoals bij de overkapping van de Antwerpse ring gebeurt. Daarnaast is een algemeen beoordelingskader nuttig, bijvoorbeeld voor geluidsonderzoeken. Efficiëntie is bij dit alles een belangrijke factor.

3. Presentatie door Gunther Van Broeck en Nele Maes (Departement Omgeving)

Gunther Van Broeck is coördinator-expert bij de afdeling Beleidsontwikkeling en Juridische Ondersteuning van het Departement Omgeving. Als het departement het heeft over geluidshinder in de context van de thematiek die vandaag wordt besproken, dan bedoelt het daarmee een problematiek met een lokale impact, die afneemt met de afstand tot de bron, die niet meteen directe gezondheidsschade veroorzaakt, maar wel hinder en slaapverstoring. Als gevolg daarvan kan stress ontstaan, en daaraan gelieerde gezondheidsklachten zoals verhoogde bloeddruk, hart- en vaatziekten. Heel wat aspecten kunnen gemeten worden en zijn dus objectief vast te stellen, maar er spelen ook heel wat subjectieve elementen. Daarom is een contextgebonden beoordeling, weliswaar binnen een beleidskader, belangrijk.

3.1. Beleidscontext

De beleidscontext voor het Departement Omgeving is in eerste instantie de beleidsnota van de minister van Omgeving, met uitdagingen die tegenstrijdig lijken: namelijk de bouwshift realiseren, met een hoger ruimtelijk rendement, dus verdichten en verweven, wat echter overlast en milieuhinder kan veroorzaken. De minister wil deze uitdaging aangaan door vooral te investeren in kennisopbouw, delen van goede praktijken, ontwikkelen van beleidstools voor alle belanghebbenden, onder meer exploitanten en lokale overheden. Het departement heeft dat vertaald in een beleid voor leefomgevingskwaliteit en omgevingslawaai, met de tien kernkwaliteiten van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen als uitgangspunt. Het departement probeert ervoor te zorgen dat die kernkwaliteiten bij elke ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen in rekening worden gebracht, onder meer met handreikingen, kwaliteitsdialogen enzovoort.

Volgens het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen moeten ruimtelijke ontwikkelingen functies samenbrengen om voorzieningen toegankelijk te houden en de noodzaak aan grote verplaatsing te reduceren. Een leefomgeving waar het goed is om wonen, mag evenwel niet uit het oog verloren worden. Functies verweven waar mogelijk, maar scheiden waar nodig.

Vorig jaar waren er tal van parlementaire vragen over padel, over de lawaaihinder en over de onduidelijkheid van bepaalde omgevingsregels, zowel aan de minister bevoegd voor Sport, Ben Weyts als aan de minister bevoegd voor Omgeving, Zuhail Demir. De spreker onthoudt daaruit dat het huidige regelgevende kader voldoet. Beide ministers wensen geen aparte regulering van elke vorm van recreatie of sport.

3.2. Ondersteuning aan lokale overheden

Het Departement Omgeving heeft heel wat werkinstrumenten voor lokale besturen over milieuhinder. Die zijn een raamwerk voor lokale ambtenaren om hindersituaties te beoordelen. Het is immers niet evident om te weten wat normale burenlust of aanvaardbare hinder is. Bij die moeilijke afweging spelen ook subjectieve elementen. De werkinstrumenten zijn terug te vinden in het Omgevingsloket, in de Wetwijzer van het Departement Omgeving. Daarnaast biedt de website van het departement ook thematische informatie aan over gezonde, kwaliteitsvolle en veilige leefomgeving waaronder geluidshinder. Voorts zijn er gesubsidieerde proefprojecten van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, onder meer over het thema ruimtelijk rendement en de tien kernkwaliteiten. Pilotgroepen doen aan kennisdeling over de tien kernkwaliteiten. Het Departement Omgeving informeert en sensibiliseert via de website, via atria, kennisuitwisselingsnetwerken, via Yammer voor gespecialiseerde stedenbouwambtenaren, via de Caplonieuwsbrief voor omgevings-

ambtenaren met specialisme milieu, via beleidsfora over nieuw beleid en regelgeving. Iedereen kan vragen stellen op omgeving@vlaanderen.be. Voor juridische interpretatievragen is er een apart mailadres bjo.omgeving@vlaanderen.be. Daarnaast maakt het Departement Omgeving gebruik van communicatiekanalen van andere organisaties.

3.3. Beleid rond geluidshinder in Vlaanderen

Voor een onderbouwd hinderbeleid beschikt het departement over monitoring- en evaluatie-instrumenten die objectieve factoren meten en deels ook de subjectieve factoren in kaart brengen. Vijfjaarlijks is er een hinderpeiling, het zogenaamde schriftelijke leefomgevingsonderzoek, met focus op geluids-, geur- en lichthinder. Dat maakt het mogelijk om de problemen te volgen en tendensen op te sporen. Uit dat onderzoek blijkt dat het verkeer met 31 procent veruit de belangrijkste bron van geluidshinder is. Dat betekent dat bijna één op drie Vlamingen aangeeft geluidshinder te ondervinden van weg-, spoor- of luchtverkeer. In 2018 was er nog amper padel, dus is het wachten op de volgende meting om daar informatie over te hebben.

De afdeling Handhaving van het Departement Omgeving registreert ook heel wat klachten, maar dan eerder over hinderlijke inrichtingen, niet over activiteiten als padel. Die klachten zullen allicht vooral bij de lokale overheden terecht komen. Klachtendatabanken hebben een signaalfunctie maar de klachten zijn slechts het topje van de ijsberg. Het Departement Omgeving werkt aan geluidsbelastingkaarten en beschikt daarvoor over een geluidsmetnet, dat evenwel voornamelijk verkeerslawaai registreert. Daarnaast zet het departement in op de ontwikkeling van goedkope geluidssensoren. Gebruikt in burgerwetenschapsprojecten kunnen die immers de bewustwording verbeteren. Een andere toepassing ervan is de biohumane monitoring.

De aanpak verschilt naargelang het type bron. Voor ingedeelde inrichtingen en activiteiten gelden de algemene en sectorale milieuvoorwaarden in VLAREM eventueel aangevuld met bijzondere vergunningsvoorwaarden. Het weg- en spoorverkeer is niet ingedeeld, er zijn ook geen Vlaamse geluidsnormen voor. De aanpak steunt sterk op de Europese richtlijn Omgevingslawaai waarvoor Vlaanderen geluidsbelastingkaarten en vijfjaarlijkse geluidsactieplannen dient te maken. Lucht-havens zijn ingedeelde inrichtingen maar vallen ook onder de Europese richtlijn Omgevingslawaai. De bronnen van lokale overlast als burens of recreatie vallen soms onder VLAREM, bijvoorbeeld muziekactiviteiten. Het departement probeert sectoren tot zelfregulering te stimuleren, door die aanpak bekend te maken.

3.4. Milieuhinder door padel

Nele Maes is beleidsmedewerker Geluid bij het Departement Omgeving dat sinds de sterke groei van de sport tijdens de coronacrisis veel vragen krijgt over padel, van burgers, lokale besturen, deskundigen, parlementsleden. Het probleem krijgt ook heel wat aandacht in de media. Het Departement Omgeving heeft daarop enkele acties ondernomen. Vooreerst gaf het in het voorjaar 2021 toelichtingen over de vergunningsaspecten voor padelterreinen op lokale atria voor omgevingsambtenaren. In mei 2021 was er een thematisch atrium voor landmeters. Onder meer op basis van veelgestelde vragen heeft het departement een brochure 'Padel en de omgevingsvergunning' opgesteld. Die brochure geeft een overzicht van de vergunningsaspecten zowel vanuit milieu- als stedenbouwkundige invalshoek, alsook van de instrumenten die lokale besturen hebben om de hinder van padel tot een minimum te beperken. Het departement legde voorts contacten met Sport Vlaanderen en Tennis Vlaanderen om op basis van de geluidsstudie uitbesteed door Tennis Vlaanderen samen te werken aan een code van goede praktijk. Die zal een heleboel tips en trucs bevatten voor de duurzame aanleg van padelvelden.

3.5. Brochure

De vorig jaar uitgegeven brochure 'Padel en de omgevingsvergunning' gaat in op de vergunningsplicht voor de aanleg en/of exploitatie van zowel indoor- als outdoorpadel terreinen, op de mogelijke locaties en de instrumenten ter beperking van geluidshinder en van lichthinder. Kort gaat het ook over de medewerking van een architect bij de aanleg van een padel terrein.

3.5.1. Vergunningsplicht

De aanleg van een padel terrein is in principe vergunningsplichtig. Volgens het Vrijstellingsbesluit zijn ze, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, bij de herinrichting van bestaande sport- of recreatie terreinen of de herinrichting van een bestaande sporthal, vrijgesteld van vergunning. De vrijstelling is evenwel niet van toepassing op een overkapping van het terrein, wat een goede zaak is daar het niet duidelijk is of dat net meer of minder geluidsoverlast veroorzaakt. Daarover lopen nog studies.

Vanuit milieuhygiëne perspectief is een padel terrein niet ingedeeld als hinderlijke inrichting. Er is dus geen omgevingsvergunning of melding nodig voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, tenzij het padel terrein gelegen is in een sporthal met tribunes of als de verwarming of koeling van die hal ingedeeld is. Een ingedeelde inrichting heeft per definitie een ruime en/of langdurige milieu-impact, of gevolgen voor meer dan enkel geluid, bijvoorbeeld voor de bodem of het grondwater. Omdat de impact van padel voornamelijk beperkt is tot lokale geluidshinder, is een lokale aanpak geschikter dan een indeling in VLAREM.

3.5.2. Locaties

De locatie moet verenigbaar zijn met de bestemmingsvoorschriften, doorgaans recreatiegebieden, zones voor gemeenschapsvoorzieningen en woongebied. Een padel terrein elders aanleggen, kan uitzonderlijk en volgens specifieke procedures. De aanleg mag ook niet strijdig zijn met de stedenbouwkundige voorschriften, bijvoorbeeld op een terrein specifiek bestemd voor een andere sport, hoewel er afwijkingmogelijkheden onder voorwaarden zijn. Een andere mogelijkheid is de stedenbouwkundige voorschriften wijzigen met een ruimtelijk uitvoeringsplan.

3.5.3. Instrumenten om geluidshinder te beperken

Op Vlaams niveau zijn er enkel geluidsvoorwaarden voor padel terreinen die deel uitmaken van een ingedeelde inrichting, indoorpadel terreinen dus. De geluidshinder van indoorfaciliteiten komt in dat geval allicht niet van het padel spel op zich maar eerder van de verwarmings- en/of koelinstallatie. Op gemeentelijk niveau zijn er wel nuttige instrumenten om met geluidshinder van padel om te gaan. Voor eerst kan een gemeente voorwaarden in de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen opleggen. De hinderaspecten zijn sowieso een onderdeel van de beoordeling van een goede ruimtelijke ordening. Een gemeente kan ook een stedenbouwkundige verordening voor de aanleg uitvaardigen, dit is zowel voor vergunningsplichtige als vrijgestelde padel terreinen van toepassing. De gemeente kan voorts aan vrijgestelde padel terreinen een meldingsplicht opleggen en heeft op deze manier de mogelijkheid om voorwaarden aan een individuele melding te koppelen. Als de gemeente een algemeen beleid wil voeren voor nieuwe en bestaande padel terreinen, kan ze ook exploitatiebeperkingen opleggen in het politiereglement, bijvoorbeeld een sluitingsuur of geluidsnormen.

3.5.4. Aandachtspunten

De brochure bevat ook een toelichting en aandachtspunten indien een gemeente geluidsnormen voor padel wenst op te leggen. Een algemene norm in decibels is op zich nietszeggend. Een norm moet een aantal gegevens bevatten.

Er moet duidelijk gesteld worden waar de norm van toepassing is. Bijvoorbeeld aan de perceelsgrens of in de nabijheid van de woning.

In welke grootte moet de norm gemeten worden, een norm voor een gemiddeld niveau is anders dan een norm voor een piekgeluid. Er zijn hiervoor verschillende groottheden, zoals bijvoorbeeld een LAeq,1h voor een gemiddeld niveau en een LAeq,1s voor een piekgeluid. Het Departement Omgeving is eerder voorstander van een gemiddelde waarde omdat een piekgeluid wel de hoogte van de piek maar niet de slagintensiteit weergeeft. Aangezien onder meer de slagintensiteit hoger is bij padel, wordt een hoger geluidsniveau dan bij tennis verwacht.

Een ander aspect is wat meegerekend wordt voor de geluidsnorm. Wordt het menselijk stemgeluid hier bijvoorbeeld wel of niet in vervat. De menselijke stem heeft een exploitant namelijk minder onder controle dan het padelgeluid waar een zekere constante in zit.

De waarde van de norm kan een absolute waarde zijn of een maximale verhoging van het aanwezige omgevingsgeluid. Ook kan er gedifferentieerd worden naargelang de periode van de dag.

Ook de meetduur moet vaststaan. Hoe lang moet men meten om een overschrijding van de norm vast te stellen.

Indien men een geluidsnorm wenst op te leggen, is het ook belangrijk dat de instanties die bevoegd zijn voor de controle over de geschikte capaciteit en de infrastructuur beschikken. Anders heeft het opleggen van een geluidsnorm weinig zin.

In de brochure wordt ook ingegaan op instrumenten om lichthinder te beperken. Naast de instrumenten voor de beperking van geluidshinder, heeft VLAREM II algemene bepalingen over lichthinder zowel voor ingedeelde inrichtingen als voor niet-ingedeelde inrichtingen. Die bepalen dat de verlichting dermate geconcentreerd moet zijn dat niet-functionele lichtoverdracht naar de omgeving maximaal wordt beperkt. Klemtoonverlichting mag uitsluitend gericht zijn op de inrichting of onderdelen ervan. Die algemene richtlijnen betekenen dus dat hinder voor omwonenden zoveel mogelijk moet worden beperkt.

De brochure dateert van vorige zomer. Het is de bedoeling om eens de code van goede praktijk klaar is, elementen daarvan aan de brochure toe te voegen, alsook een stappenplan voor burgers die overlast ondervinden.

4. Presentatie door Xavier Buijs (VVSG)

Xavier Buijs is stafmedewerker Ruimte bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Gemeenten stellen nu toch vast dat de grote hype van padel wat gaan liggen is. Het vinden van geschikte locaties voor padellen is niet vanzelfsprekend wegens de hinderaspecten. Gemeenten kregen klachten over geluids-, licht- en verkeershinder. Dat is natuurlijk niet enkel bij padel zo. De oorzaak is allicht de chaotische ruimtelijke ordening.

4.1. Gemeentelijke rol

Het gemeentelijke niveau is het geschikte bestuursniveau om de ruimtelijke afweging te maken of een padelterrein een vergunning kan krijgen en welke plaats aangewezen is. De gemeente is het gewoon af te wegen of een project in de omgeving past: voor andere sportterreinen maar ook voor grotere woningbouwprojecten. Mogelijke initiatieven bij hinder zijn: bemiddeling, doorverwijzing naar de vrederechter, randvoorwaarden in de gemeentelijke reglementen zoals een sluitingsuur of doven van de lichten, aanpassingen aan het openbaar domein, bijvoorbeeld om foutparkeren tegen te gaan.

Preventie is evenwel altijd beter. Zo ze vergunningsplichtig zijn, buigt de gemeente zich over de inplanting van nieuwe terreinen. Soms legt ze een hinderstudie of een geluidsstudie op. Gemeenten kunnen evenwel niet bij de ontvankelijkheids- en volledigheidverklaring een hinderstudie verplichten, maar wel een vergunning weigeren als ze niet alle elementen in handen heeft om met kennis van zaken een beslissing over die aanvraag te nemen. Het zou dus een optie zijn om gemeenten de mogelijkheid te geven bepaalde documenten verplicht te maken bij het indienen van de aanvraag. Zo een gemeente niet tevreden is over de plannen om een terrein aan te leggen, kan ze ook met de ondernemer gaan praten en samen zoeken naar alternatieve locaties en/of de dialoog met de buurt aangaan. Dat de sector inzet op dialoog met de gemeente en de buurt, is een goede zaak. De lokale besturen verwachten dat de sector zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt.

4.2. Ondersteuning lokale besturen

Het voorstel van resolutie vraagt meer ondersteuning van de gemeenten door de Vlaamse overheid, waar de VVSG altijd voorstander van is. Nu al geeft het Vlaamse Gewest advies tijdens het vergunningverlenings- of planningsproces, met eventueel randvoorwaarden of opmerkingen bijgevoegd. Voorafgaand aan het vergunningverleningsproces of los van concrete ruimteprocessen, geeft het gewest advies via de Yammerwebsite, FAQ's, handleidingen.

De gemeenten vragen dat Vlaanderen blijft investeren in ondersteuning van de gemeenten. Zo zijn wetsmatiging en kwalitatieve, duidelijke en vlot toepasbare regelgeving belangrijke manieren om de lokale besturen te steunen bij de uitvoering van hun beleid. Regelgeving moet ook tijdig bekendgemaakt worden en ruim toegelicht worden. Voorts zijn de instrumenten als handleidingen belangrijk, maar is er ook ondersteuning op maat van de gemeente nodig, zoals aanwezigheid op projectvergaderingen, vlot antwoorden op vragen en nieuwe thema's vlot oppikken. Kortom, ondersteuning voor padellen is heel welkom maar moet overigens afgewogen worden tegen andere ondersteuningsvragen van de lokale besturen. De capaciteit van de Vlaamse overheid is immers beperkt.

II. Bespreking

1. Vragen van de leden

1.1. Tussenkomen van Bruno Tobbac

Bruno Tobbac informeert naar de huidige belangstelling voor de padelsport. Hoe evolueert het aantal leden? Sommige sporten deemsteren weg, squash bijvoorbeeld. Als het een tijdelijk fenomeen is, dat lange openingsuren nodig heeft en eraan gekoppelde horecazaken om de investeringen terug te verdienen, kan het bezwaarlijk duurzaam genoemd worden. De lasten om de investering terug te verdienen worden dan doorgeschoven naar derden. Is er een zicht op de economische

rendabiliteit van de nieuwe clubs? Hoeveel van de clubs is een lang leven beschoren?

De regels voor lichthinder zijn algemeen en niet gemakkelijk omschrijfbaar en afdwingbaar. Er is een clash tussen de verlichting bij avondwedstrijden in het voetbal en leefbaarheid. Als dergelijk terrein dichtbij een woongebied gelegen is, is het bijna onvermijdelijk dat het in iemands slaapkamer binnen schijnt. Is volgens het Departement Omgeving aanscherping en aanpassing aan de moderne technische mogelijkheden nodig?

1.2. Tussenkost van Stijn De Roo

Stijn De Roo merkt dat de VVSG zegt dat de hype afneemt terwijl Tennis Vlaanderen een verdubbeling van het aantal leden en een bijna verdubbeling van het aantal terreinen verwacht. Hoe valt dat te rijmen? In welke mate kan een gemeente extra voorwaarden opleggen in het kader van een goede ruimtelijke ordening? Kan een gemeente een vergunning weigeren als een hinderstudie ontbreekt? Kan ze een minimumafstand tot woningen verplichten? Hoe robuust zijn dergelijke maatregelen in de beroepsprocedure? Hoeveel gemeenten werken vandaag al met aanvullende reglementeringen, bijvoorbeeld in stedenbouwkundige verordeningen of politiereglementen?

Hij informeert wat de vervolgstappen zijn van de studie van Tennis Vlaanderen om de hinder objectief in te kaart brengen en goede praktijken te bepalen. Wat is de link met de brochure van het Departement Omgeving? Wat is de waarde van goedkope geluidssensoren om hinder vast te stellen gezien de moeilijkheid en de specificiteit van de metingen? Naast de geluidspieken, spelen ook perceptie, omgevingslawaai en visuele aspecten. De VVSG heeft het over kwalitatieve regelgeving, maar de meeste gemeenten willen gewoon met de huidige regels de zaken zelf regelen. Klopt dat met de resultaten van de VVSG-bevraging en wat bedoelt ze met 'kwalitatieve regelgeving'?

1.3. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts is onder de indruk van het groeipotentieel van padel. In Spanje bestaat padellen al lang. Het is er geen hype meer, maar wel een blijver. Hij vraagt zich af of een code van goede praktijk voldoende is. Het is goed dat de sector zelf zijn verantwoordelijkheid neemt, maar het is niet afdwingbaar. Hij interpreteert het advies van de VVSG dat er duidelijke wetgeving nodig is, als een aanwijzing dat er hiaten zijn. De sector vindt dat niet, het departement spreekt zich er niet over uit. Is er extra wetgeving nodig?

Een hinderstudie vooraleer plannen te concretiseren, lijkt hem een goede suggestie voor uitbaters. Op bestaande terreinen, bijvoorbeeld van combiclubs, is er geen vergunning nodig. Het aantal spelers per oppervlakte is groter bij padellen, wat wel degelijk een invloed heeft op mobiliteit en parkeren.

Hij is het met het principe van verdichting eens, alsook dat recreatie dicht bij wonen moet liggen. Padel is een geval apart, gezien het grote aantal spelers en de hoge bezettingsgraad. Gezien de hoge groeiprognoses, is het aangewezen te bekijken of een vergunningsplicht voor nieuwe uitbatingen alsnog moet worden ingevoerd. Van een voetbalveld padelvelden maken, zorgt voor een heel andere omgevingsimpact. Ook het verschil tussen tennis- en padelvelden is groot.

In het voorstel van resolutie staat niet dat er sowieso sluitingsuren moeten komen. Het is een mogelijkheid als de druk op de omgeving te groot is. Is het in dat geval wel een optie voor de sector? Lokale politieke mandatarissen vinden het vaak moeilijk om op te treden tegen een groeiende, bloeiende club, wat ook de acties van de

omgevingsambtenaar aan banden legt. Zo hij zich wendt tot Vlaamse overheid, wijst die hem op de mogelijke gemeentelijke acties, zoals verordeningen. Naast de weerstand bij politici, duurt het ook even eer een verordening opgesteld is. Zijn er andere instrumenten nodig? Wetgeving dreigt te laat te komen. Sporten is belangrijk, maar de gezondheid van omwonenden mag er niet onder lijden. Dat is de insteek van het voorstel van resolutie.

1.4. Tussenkost van Inez De Coninck

Inez De Coninck informeert of de verschillende partijen vinden dat er voldoende initiatieven genomen zijn om de lokale besturen bij te staan. Of is er meer regelgeving en wetgeving nodig? Zijn er onterecht vergunde padel terreinen? Zo ja, aan welke criteria mangelt het daar? Een sluitingsuur wordt best niet geregeld in omgevingsvergunningen. Ook dan is het immers niet evident te handhaven. Misschien is een aanvullende politieverordening via een collegebeslissing een betere optie. Hoe zien de sprekers dat?

1.5. Tussenkost van Sam Van Rooy

Ook *Sam Van Rooy* verwacht niet dat de populariteit van padel zal dalen, integendeel. Hij informeert of er geluidswerende doeken bestaan die efficiënt zijn, zoals een vrouw uit Rumst wier woning drie meter van een nieuw aangelegde padelveld ligt, hem suggereerde. Hij kent de club die een geluidswal uit kokos aanlegde tegen de glazen wand. Die neemt evenwel slechts gedeeltelijk de geluidsoverlast weg. Zijn er efficiënte akoestische oplossingen zelfs voor de heel dichtbij wonenden? Bestaat er een afstand voor nieuwe padelvelden die elke vorm van geluidsoverlast vermijdt?

1.6. Tussenkost van Steven Coenegrachts

Voor *Steven Coenegrachts* is de clou gemeentebesturen te helpen deze nieuwe trend met de bestaande regels in goede banen te leiden. De brochure van het departement is daarbij zeer behulpzaam. Moet die informatie verrijkt worden met wetenschappelijke inzichten over geluid, met inspirerende goede praktijken van gemeentebesturen? De informatie over relativiteit van geluidsmetingen naargelang afstand, hoogte, piek of gemiddeld geluid, is zinvol, maar geeft aan een gemeentebestuur weinig concrete handvatten. Hoe juridisch en wetenschappelijk is een decibelgrens? Over geluidsnormen voor windmolens heeft het Europese Hof normen zonder wetenschappelijke onderbouwing verboden. Hetzelfde geldt voor afstandsregels. Dergelijke wetenschappelijke informatie kan voor een gemeentebestuur nuttiger zijn dan het opleggen van een hinderstudie per project.

2. Antwoorden van de sprekers

Diederik Van Briel merkt dat de groei van de sport nog niet voorbij is aan de enthousiaste reacties van de clubs, sporters en federatie, maar ook aan de subsidieaanvragen voor bovenlokale ondersteuning. Hij verwacht vooral uitbreiding bij de combiclubs padel/tennis en de zuivere tennisclubs, minder bij de zuivere padelclubs, dus minder op nieuwe locaties. Padel- en tennisclubs zijn vaak een vzw of een besloten vennootschap die het risico zelf dragen. Zij functioneren eerder volgens een investerings- dan een verdienmodel. Vaak sluiten ze een lening af, dus zijn inkomsten nodig. De openingsuren beperken nadat die lening is afgesloten, kan de club voor problemen stellen. Bij gemeentelijke infrastructuur voelen clubs niet meteen de financiële consequenties daarvan.

Volgens Sport Vlaanderen zijn bijkomende regels momenteel niet nodig. Gecombineerd met de andere acties volstaan de bestaande regels om de impact van het geluid te beperken. De sportsector wil helpen, faciliteren, sensibiliseren, maar ook

zoeken naar creatieve of innovatieve oplossingen. Een juist algoritme vinden voor nieuwe regelgeving is trouwens niet evident. Sport Vlaanderen heeft geen weet van geluidswerende doeken.

Dirk Deldaele zegt dat de bezettingsgraad van de padelvelden genormaliseerd is, teruggevallen tot op het niveau van de tennisvelden. In de jaren 2020-2021 hadden veel sporters geen alternatieven. Het is dan ook een flexibele, toegankelijke, moderne manier van sport. Vaak zijn tennis en padel voor hun beoefenaars de tweede sport. Tennis Vlaanderen heeft de groei laten ramen door twee personen, onafhankelijk van elkaar. Beiden komen tot dezelfde resultaten, namelijk een verdubbeling de komende vijf tot zes jaar. De prognoses op een jaar tijd zijn betrouwbaarder daar gebaseerd op aanvragen van clubs, ook voor het gebruik van het terreinreservatiesysteem. In Spanje is de padelsport inderdaad even groot als tennis. In Vlaanderen zou dat een verdubbeling betekenen.

In coronajaren was de terugverdientijd van de investeringen heel kort. Nu zal dat allicht stabiliseren rond de vijf à zes jaar. Omdat de hoge bezettingsgraad nu wegvault, denken heel wat commerciële exploitanten eraan over te stappen op een verenigingsmodel, dus minder losse verhuur, maar lidmaatschap. Dat is goed voor de sport, maar ook voor duurzaam bewegen.

Net om hinder te objectiveren, heeft Tennis Vlaanderen een generieke geluidsstudie besteld. Het studiebureau heeft de zuivere padelgeluiden gedistilleerd en omgezet in afstandskaarten van geluidsterkte langs alle kanten van de courts. Dat heeft Tennis Vlaanderen vertaald in een sectorale nota. Uit het overleg met Sport Vlaanderen en het Departement Omgeving, is de idee van een code van goede praktijk voortgevloeid. Die zal ook voor gemeentebesturen een ruggensteun zijn. Tennis Vlaanderen gebruikt de studiegegevens al om advies over nieuwe inplantingen te geven aan clubs en gemeentebesturen. Het is nu zaak de tijd te nemen om een goede code op te stellen.

Tennis Vlaanderen denkt dat de omgevingsambtenaren genoeg knowhow hebben over mobiliteit. Die is niet sportspecifiek. Het klopt dat er op een tennisterrein twee padelvelden passen, maar omgevingsambtenaren zijn zich daarvan bewust. Daarom vindt Tennis Vlaanderen het niet nodig om daarover bepalingen op te nemen in de code van goede praktijk.

Padellen gebeurt in shiften van 1,5 uur. Heel wat mensen kunnen enkel 's avonds sporten. Een club die om 22 uur moet sluiten, kan vanaf 17.30 uur dus maar drie shiften plannen. Voor een bepaalde tennisclub is er bijvoorbeeld een gerechtelijke uitspraak die 20.00 uur als sluitingsuur oplegt, wat nefast is voor zowel de uitbater als de sporters.

Uiteraard zijn er terreinen die op ongeschikte locaties vergund zijn. Dat heeft ook te maken met de nieuwheid van de sport. Daarom is de code van goede praktijk zo belangrijk. Tennis Vlaanderen hoop dat die code op een redelijke manier toegepast wordt, zeker voor bestaande initiatieven. Bepaalde clubs werken al met geluidswerende doeken. Volgens de commerciële aanbieders daarvan zijn die uiteraard efficiënt. Volgens het studiebureau moet een geluidsmuur een massa hebben van 20-25 kg/m² om een reële geluidsimpact te hebben. Een geluidsmuur kost een club gemakkelijk 30.000 euro per kant.

Dick Botteldooren zegt dat geluid heel lokaal is. Het overall meten vergt veel toestellen. Nauwkeurige geavanceerde meettoestellen zijn goed om trends van voorspelbare geluiden, bijvoorbeeld van wegverkeer of vliegtuigen, te meten. Voor bronnen die moeilijker voorspelbaar zijn, is een grote hoeveelheid, dus een grote dekkingsgraad van bij voorkeur goedkope meettoestellen, nuttig. Voor het meten van geluidshinder van bedrijven, is accuratesse nodig. Het reduceren van de

geluidshinder met slechts 1 decibel is immers een dure aangelegenheid. Voor andere geluidshinder is die nauwkeurigheid minder belangrijk, dus zijn goedkopere toestellen bruikbaar.

Metingen kunnen gecorreleerd worden met de respons van omwonenden, bijvoorbeeld in een app. Een andere mogelijkheid is een verdere analyse van het geluid, bijvoorbeeld om te bepalen welke bronnen op welk moment te horen zijn, spraak, verkeer, recreatie. In Leuven en Antwerpen lopen er projecten om de studentengeluiden in kaart te brengen en te analyseren. Op meer gedetailleerde gegevens kunnen dan betere adviezen gebaseerd worden. Er loopt ook onderzoek naar het in kaart brengen van visuele effecten zoals lichthinder.

Geluidsschermen moeten voldoende hoog, voldoende breed, maar vooral voldoende zwaar zijn. Voor de berekening ervan kent de bouwfysica de massawet. Een geluidswerende doek lijkt de spreker weinig efficiënt. Er bestaan wel tijdelijke wanden die gebruikt worden bijvoorbeeld bij langdurende hoogbouwerven in grote steden. In New York zijn die bijvoorbeeld verplicht. De spreker denkt dat een gewone muur dan heel wat goedkoper is. Geluid op drie meter afstand dempen, is sowieso een moeilijke zaak zonder geluidsmuur. Die beperkt dan weer het uitzicht.

Op grotere afstanden, vanaf honderd meter, is het effect van wind beperkt. Het oorspronkelijke omgevingsgeluid, dat anders is in stedelijke dan in landelijke zones, heeft wel belang voor de afstandsregel. Er bestaat zelfs een index die de grootte van de stad met het omgevingsgeluidsniveau correleert. Dat achtergrondgezoem bepaalt in hoeverre andere geluiden hoorbaar zijn. Een vraag voor meer wetenschappelijk onderzoek hoort hij altijd graag.

De meetplaats is belangrijk. Tussen metingen aan en voor een gevel is het verschil al snel 3 tot 4 decibel. Eens de plaats bepaald, is er wel een grootteorde op te kleven zowel voor het continue of equivalente geluid als voor de pieken. Er zijn studies met relevantie op verschillende schaal: studies die een lokaal hinder- of gezondheidseffect bewijzen, studies die een veralgemeend effect bewijzen en dan studies die een dosis-effectrelatie aantonen en waarop de Wereldgezondheidsorganisatie normen baseert. Padel wordt daarin, net als heel wat andere geluidsbronnen, niet behandeld. Langetermijngezondheids- of welbevindeneffecten zijn vaak nog niet duidelijk. Ook voor windturbines is het effect van 50 jaar blootstelling nog niet te voorspellen.

Gunther Van Broeck beaamt dat de bepalingen over lichthinder in VLAREM zeer algemeen zijn. Vorige eeuw heeft het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd waaruit een urgentieplan voor lichthinder voortgevloeid is. Het Departement Omgeving heeft dat uitgevoerd. In de samenwerkingsovereenkomsten is dat thema onder de aandacht gebracht van de lokale besturen. Toen de samenwerkingsovereenkomsten afgeschaft werden, is de ondersteuning stilgevallen. Het departement moest keuzes maken over wat het regelt en wat het overlaat aan de lokale besturen. Lichthinder is daarbij aan de lokale besturen toevertrouwd, momenteel zonder veel ondersteuning van de Vlaamse overheid. Die plant ook niet meteen nieuwe regelgevende initiatieven, maar de eerder gerealiseerde ondersteuning, bijvoorbeeld onder de vorm van brochures over lichthinder, heeft nog steeds waarde. Specifiek met betrekking tot padel, zal door voldoende afstand aan te houden in functie van de geluidsbeheersing allicht ook de lichthinder minder een rol spelen.

Voor het departement zijn de goedkope sensoren vooral belangrijk voor de bewustmaking over geluidshinder. Op de tweede plaats na fijnstof, is geluidshinder goed voor 7 procent van de milieugerelateerde gezondheidseffecten in Vlaanderen. Burgerwetenschapsprojecten kunnen zeker bijdragen tot bewustwording.

Ook het Departement Omgeving is geen voorstander van bijkomende regelgeving voor padel, maar wel van werkinstrumenten zoals de code van goede praktijk, een goede samenwerking tussen het departement, Sport Vlaanderen en Tennis Vlaanderen. De geluidsstudies geven daarvoor al heel wat nuttige informatie.

Nele Maes zegt dat de brochure van het departement ondertussen bijna een jaar oud is. De resultaten van de studie van Tennis Vlaanderen waren toen nog niet bekend. Zodra de code van goede praktijk op punt staat, zal de brochure ermee afgestemd worden. Momenteel staan bijvoorbeeld de VLAREM-richtwaarden als optie voor eventuele geluidsnormen in de brochure. Op basis van de studie en buitenlandse voorbeelden, bijvoorbeeld Nederland, zal er gezocht worden naar mogelijke geluidsniveaus en afstanden die kunnen resulteren in een aanvaardbaar hinderniveau, een compromis tussen de leefomgevingskwaliteit en de sportbeoefening. Er is geen minimumafstand die de zekerheid biedt dat niemand gehinderd is of gaat klagen, tenzij de sportfaciliteit totaal afgelegen is, wat dan weer effecten heeft op de mobiliteit. Hinder is subjectief. Sommige mensen zijn zeer geluidsgevoelig. Ook perceptie speelt een rol. Zelfs de angst voor iets dat er zal komen, hindert sommige mensen al.

Het Departement Omgeving weet niet hoeveel beroepsprocedures er lopen.

Nu al bestaat de mogelijkheid om het omvormen van tennis- tot padelterreinen meldingsplichtig te maken. Er zijn geen plannen om de vrijstelling van vergunning daarvoor te lichten. Gemeenten hebben andere mogelijkheden om er een zekere vat op te krijgen. Het is bijvoorbeeld ook mogelijk het sluitingsuur te bepalen op basis van de afstand van de dichtstbijgelegen bewoning. Grote clubs kunnen bijvoorbeeld in de avonduren vooral de meer afgelegen terreinen gebruiken.

Xavier Buijs zegt dat ook de VVSG de gegevens over beroepen, vernietigingen en dergelijke niet bijhoudt. Allicht valt dat wel te distilleren uit de informatie van het Omgevingsloket. Hetzelfde geldt voor het aantal gemeenten dat een gemeentelijke verordening of een politiereglement heeft met beperkingen. Al googelend heeft hij er geen gevonden. Gemeenten gebruiken ze allicht niet te pas en te onpas.

Ook de VVSG wil geen bijkomende regelgeving. In de VLAREM-lijst staan momenteel zaken als fabrieksgeluid, ontploffingen en dergelijke. Padelgeluiden horen daar niet in thuis. Eerder dan van de uitbreiding van de vergunningsplicht verwacht de VVSG dat er met dialoog met de buurt en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de betrokken ondernemers goede resultaten te halen zijn.

Hij weet niet in hoeverre de code van goede praktijk al doorgesproken is met gemeenten en hun omgevingsambtenaren. Dat lijkt hem in ieder geval een goed idee. Het is immers voor hen dat die code wordt opgemaakt. Het is voorts belangrijk dat de Vlaamse overheid met één stem spreekt. Gemeenten melden dat Sport Vlaanderen niet altijd hetzelfde zegt als het Departement Omgeving en omgekeerd. Gemeenten willen op een kwalitatieve manier een vergunningsaanvraag beoordelen en hebben daarvoor objectieve criteria nodig. Hopelijk brengt de code van goede praktijk handvatten.

In bepaalde gevallen is de aanleg van een padelveld inderdaad vrijgesteld van vergunning. Stedenbouwkundig kan dat meldingsplichtig gemaakt worden, maar als het aan de andere voorwaarden voldoet, kan de gemeente de aanleg ervan niet tegenhouden, zelfs al is het op een ongeschikte locatie gelegen. De Vlaamse overheid moet terughoudend zijn in het aantal vrijstellingsgevallen omdat er altijd wel gevallen zijn waar die vrijstelling niet door de beugel kan. Als gemeenten opnieuw de mogelijkheid krijgen om zelf vrijgestelde werken vergunningsplichtig te maken – iets waar ze vragende partij voor zijn – zouden er globaal, op Vlaams niveau juist meer vrijstellingen kunnen komen. Dat reikt verder dan dit thema.

3. Aanvullende vragen en antwoorden

Staf Aerts informeert of de code van goede praktijk decibelnormen op een bepaalde afstand geeft?

Dirk Deldaele zegt dat de code duidelijk zal zijn.

Staf Aerts informeert of er met de gemeentebesturen al gepraat is over die code.

Gunther Van Broeck zegt dat Tennis Vlaanderen, het Departement Omgeving, Sport Vlaanderen momenteel overleggen over de omzetting van de resultaten van de geluidsstudie in de code, vooral over de invulling van het begrip normale burenlast. Eens daarover consensus is, zal er met de stakeholders, waaronder de lokale overheden maar ook de exploitanten overlegd worden.

Diederik Van Briel zegt dat Sport Vlaanderen de sectorale nota heeft gebaseerd op de bezorgdheden geuit op de atria met de omgevingsambtenaren en het overleg met de sportdiensten in het Lokaal Netwerk Sportbeleid. De code goede praktijk wordt nu op punt gesteld, maar het is een goede suggestie om ze erna toe te lichten aan de lokale besturen. Ook de brochure wordt aangevuld met de code.

Gwenny De Vroe vraagt wanneer de code klaar zal zijn.

Gunther Van Broeck zegt dat dit mogelijks samengaat met het beschikbaar komen van de resultaten van het bijkomend onderzoek over de effecten van overkappingen, ingeval dat aspect ook onderdeel moet uitmaken van de code.

Dirk Deldaele vindt dat er daarop niet moet worden gewacht, zo lang er in de code maar staat dat overkapping een geluidsverhogend effect kan hebben. Later kan de informatie nog altijd toegevoegd worden. Hij hoopt dat de code min of meer klaar zal zijn voor de zomer.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Stijn DE ROO,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Caplo	Centraal Aanspreekpunt Lokale Overheden
ISB	Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid
UGent	Universiteit Gent
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten